

Силабус навчальної дисципліни
«ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ В ЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ
АВІАЦІЙНОГО ТРАНСПОРТУ»

Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий) рівень
Статус дисципліни	Навчальна дисципліна вибіркового компонента із циклу вільного вибору аспіранта
Семестр	4 (четвертий) семестр
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС/години	5,0 кредитів ЄКТС/150 годин
Мова викладання	Українська
Що буде вивчатися (предмет вивчення)	Предметом вивчення дисципліни є дослідження людського фактора в економічній діяльності авіаційного транспорту в умовах євроінтеграції, визначення можливостей та обмежень людського капіталу як фактор активізації діяльності авіаперевізників шляхом забезпечення їх відтворення в післявоєнний період
Чому це цікаво/треба вивчати (мета)	Дисципліна вивчається з метою оволодіння теоретичними і практичними знаннями в сфері оптимізації управління людськими ресурсами в економічній діяльності авіаційного транспорту в умовах євроінтеграції, набуття практичних навичок роботи з відповідними аналітичними програмними засобами, а також освоєння основних технік та прийомів, які необхідні для успішного формування кадрового забезпечення діяльності в авіації в умовах післявоєнного відтворення економіки України
Чому можна навчитися (результати навчання)	Аналізувати наукові праці в сфері економіки, виявляючи дискусійні та малодосліджені питання, здійснювати моніторинг наукових джерел інформації стосовно проблематики в досліджувальному економічному просторі, встановлювати їх інформаційну цінність шляхом порівняльного аналізу теорій і концепцій (ПР14). Демонструвати системність наукового світогляду і інтерпретувати сучасні теорії та концепції економіки, в тому числі на межі предметних галузей, з метою отримання нових теоретичних і прикладних результатів. Здійснювати самостійні дослідження наукового і прикладного характеру в сфері економіки чи на межі предметних галузей соціально-поведінкових наук з метою встановлення траєкторії розвитку реальних ринкових процесів і поведінки ринкових суб'єктів господарювання (ПР15). Застосовувати методологічний інструментарій компетентнісного підходу щодо організації освітнього процесу, організовувати діалогове спілкування задля реалізації студентоцентрованого підходу в навчанні (ПР16).
Як можна користуватися набутими знаннями і уміннями (компетентності)	Здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та / або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері економіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та / або професійної практики (ІК). Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК01). Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних

	<p>джерел (ЗК02).</p> <p>Здатність демонструвати прихильність до етичних зобов'язань та етики поведінки в наукових дослідженнях, професійних діях (ЗК06).</p> <p>Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у вищій освіті та застосовувати інноваційні освітні технології вищої школи (СК04).</p> <p>Здатність до системного наукового світогляду, загальнокультурного кругозору, застосування сучасних методологій та методів наукової діяльності за фахом (СК08).</p> <p>Здатність до самостійного генерування креативних ідей, виконання оригінального наукового дослідження та впровадження його інноваційних результатів у професійну практику з врахуванням особливостей поведінки людей у професійно-науковій та викладацькій діяльності (СК12)</p>
<p>Навчальна логістика</p>	<p>Зміст дисципліни: Людський фактор в авіації: історія та призначення. Модель SHELL. Модель Різона. Помилка людини в середовищі технічного обслуговування об'єктів економічної інфраструктури авіаційного транспорту. Інформаційний обмін між персоналом авіапідприємства. Особливості підготовки кадрів в системі економічної діяльності авіаційного транспорту. Нормативи та умови роботи: проектування схеми організації работ авіатранспортного підприємства. Система оплати плаці на авіатранспортному підприємстві в умовах післявоєнного відтворення. Вдосконалення допоміжних засобів та механізмів управління людським фактором в авіації в умовах євроінтеграції.</p> <p>Види занять: лекції та практичні заняття</p> <p>Методи навчання: робота в малих групах; кейс-метод; семінар-дискусія; проблемні лекції; лабораторні роботи; пояснювально-наочний виклад</p> <p>Форми навчання: денна, заочна</p>
<p>Пререквізити</p>	<p>Навчальна дисципліна базується на знаннях з таких дисциплін, як: «Правове, економічне та інформаційне забезпечення наукових досліджень», «Когнітивні технології прогнозування стану соціотехнічних систем», «Сучасні методи моделювання у наукових дослідженнях»</p>
<p>Інформаційне забезпечення з репозитарію та фонду НТБ НАУ</p>	<p>Науково-технічна бібліотека НАУ:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ареф'єва О.В. Стійкий розвиток підприємств у міжнародному економічному просторі: Монографія. За редакцією Ареф'євої О.В. К:НАУ, 2018. 260 с. 2. Ареф'єва О.В., Пілецька С.Т. Кравчук Н.М. Адаптивне управління фінансовою стійкістю підприємства при забезпеченні його економічної безпеки. <i>Проблеми системного підходу в економіці : зб. наук. праць</i>. К. : НАУ, 2020. Вип. 1(75). Ч. 1 170 с. С. 80–90. DOI: https://doi.org/10.32782/2520-2200/2020-1-12 3. Ареф'єва О.В., Андрієнко М. М., Кравченко О. Р. Управління фінансовим потенціалом підприємства. <i>Економіка та суспільство</i>. 2019. URL: http://www.economyandsociety.in.ua/journal-18/25-stati-18/2243-aref-eva-o-v-andrienko-m-m-kravchenko-o-r. 4. Ареф'єва О.В., Пілецька С.Т., Резніченко Д.С. Стратегічне управління потенціалом інноваційного підприємства. <i>Інноваційні платформи управління економічними процесами в умовах цифровізації економіки</i>: кол. моногр. За ред. д.е.н., проф. Прохорової В.В. Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2020. 293 с. 5. Ареф'єва О.В., Титкало В. С., Ігуменцев А.В. Економічні передумови розвитку підприємств на засадах циклової економіки.

Інноваційні платформи управління економічними процесами в умовах цифровізації економіки: кол. моногр. За ред. д.е.н., проф. Прохорової В.В. Х.: Видавництво Іванченка І.С., 2020. 293 с. підр. 2.1 – С. 77-84.

6. Арєф'єва О.В., Деригін О. Концептуальний підхід до антикризового управління бізнес-процесами підприємств в умовах трансформаційної економіки. Адаптивне управління: теорія і практика. Серія «Економіка». 2021. №12(24) [https://doi.org/10.33296/2707-0654-12\(24\)-04](https://doi.org/10.33296/2707-0654-12(24)-04)
<https://amtp.org.ua/index.php/journal2/article/view/421>

7. Арєф'єва О. В., Арєф'єв С. О., Зиз Д.О. Адаптивне управління капіталізацією інтелектуального потенціалу підприємства. Інфраструктура ринку 2021. 61. С. 58-65. http://www.market-infr.od.ua/journals/2021/61_2021/13.pdf

8. Арєфєва О.В., Полоус О.В. Іновінг мотиваційного механізму компетентісно-професійного вдосконалення людського капіталу підприємства. Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. Том 25. Випуск 6(85). 2020. С. 86-91. DOI: <https://doi.org/10.32782/2304-0920/6-85-16>

9. Арєф'єва О. В., Пілецька С. Т., Заболотна Д. В. Стратегічні ресурси забезпечення економічного потенціалу в контексті інтеграційно-диверсифікаційного розвитку підприємства. Бізнес Інформ. 2020. №11. С. 398–404. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-11-398-404>

10. Арєф'єва О.В., Пілецька С.Т. Просторово-адаптивний підхід до формування конкурентної стратегії підприємства. *Бізнес-інформ*. 2018. № 5. С. 408 – 415.

11. Бурлаков В. І., Пучков Ю. П., Попов О. В., Попов Д. В. Людський фактор у системі збереження льотної придатності авіаційної техніки: навчальний посібник/ МОН України, Національний авіаційний університет. Київ: НАУ, 2018. 112 с.

12. Гетьман О.О., Шаповал В.М. Економіка підприємства: навчальний посібник. 2-е вид. Київ: Центр учбової літератури, 2018. 488 с.

13. Кунаєв А.Ю. Оцінювання ефективності менеджменту авіабудівного підприємства: теоретичні, методичні, прикладні аспекти: монографія/ МОН України, Запорізький національний технічний університет. Запоріжжя: Мокшанов В. В., 2018. 296 с.

14. Пілецька С.Т., Ткаченко Є.В. Формування стратегії інноваційного розвитку підприємства. *Економічні студії*. Випуск 1 (27) березень 2020 р. С.146 – 151.

16. Арєф'єва О.В., Пілецька С.Т., Мягих І.М. Особливості дії інфляції та її вплив на економіку України. *Економічний вісник Донбасу*. Науковий журнал. 2018. № 2 (52). С.95 – 101.

15. Пілецька С.Т., Коритько Т. Ю. Методика комплексної оцінки антикризового потенціалу підприємства. *Економіка промисловості*. 2018. №3(83). С. 76 – 92.

16. Пілецька С. Т., Петровська С. В., Петровський О. О. Категоріальний апарат маркетингового забезпечення інноваційного розвитку транспортних підприємств. *Наукоємні технології*. № 4(40), 2019 с.557 – 566.

17. Пілецька С. Т., Коритько Т. Ю., Храпач В. О. Управління фінансовою стійкістю підприємства в контексті забезпечення економічної безпеки в умовах посилення інтеграційних процесів в економіці. Бізнес Інформ. 2020. №12. С. 245–251. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-12-245-251>

18. Пілецька С.Т., Коритько Т.Ю., Кравчук Н.М. Механізм забезпечення економічної безпеки підприємства Науковий журнал. *Вісник економічної науки України*. №1 (42). 2022. С.64–68. DOI:

- [https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1\(42\).64-69](https://doi.org/10.37405/1729-7206.2022.1(42).64-69)
19. Прохорова В., Чобіток В. Потенціал як стратегічний ресурс забезпечення економічної безпеки підприємств. *Інноваційні платформи управління економічними процесами в умовах цифровізації економіки* : кол. мон. за ред. д.е.н., проф. Прохорової В. В. Х.: Видавництво Іванченка І. С., 2020. с 237.-116-244.
20. Сафонік Н.П., Дудік А.О. Особливості формування системи економічної безпеки авіапідприємств в умовах трансформаційних перетворень. *Економіка та суспільство*. 2022. №45.
21. Смерічевський С.Ф., Ареф'єва О. В., Пілецька С. Т. Формування стратегічних рішень при управлінні змінами на підприємстві. *Бізнес Інформ*. 2022. №6. С. 108–117. URL : <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2022-6-108-117>.
22. Смерічевський С.Ф., Зацаринін С.А. Маркетингова стратегія просування інноваційних продуктів. *Маркетинг і цифрові технології*. Том 6 № 1. 2022. URL: <https://mdt-opu.com.ua/index.php/mdt/article/view/165>
23. Arefieva O., Piletska S., Arefiev S. The innovative activity of enterprises as a prerequisite for sustainable economic development. *Baltic Journal of Economic Studies*, Volume 4 Number 1. Riga: Publishing House “Baltija Publishing”, 2018, p. 1-8.
24. Arefieva O, Piletska S, Khaustova V, Poberezhna Z, Zyz D. Monitoring the economic stability of the company's business processes as a prerequisite for sustainable development: investment and security aspects. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*. IOP Publishing. 2021. Vol. 628. No. 1. pp. 012042
25. Arefiev Serhii, Miahkykh Iryna, Piletska Samira, Sopilko Iryna. (2019) Inflation processes as determinants of development of the economic activity subjects: economic and legal aspects. *Fifteenth Scientific and Practical International Conference “International Transport Infrastructure, Industrial Centers and Corporate Logistics” (NTI-UkrSURT 2019)* Volume 67. p. 7. URL: <https://doi.org/10.1051/shsconf/20196704001>
26. Arefieva O., Piletska S., Khaustova V., Poberezhna Z., Zyz D. Monitoring the economic stability of the company's business processes as a prerequisite for sustainable development: investment and security aspects. *IOP Conference Series: Earth and Environmental Science*. IOP Publishing. 2021. Vol. 628. No. 1. pp. 012042
27. Bolewski, A. Piletska, S. Topical issues in analysis of the innovative potential of enterprises. *Abstracts II International scientific-practical conference "Economic and business administration development: scientific currencies and solutions"*. October 21, 2021. Tom 2. К .: NAU, 2021. 10-12 P. URL: <https://dspace.nau.edu.ua/handle/NAU/53340>
28. Korytko T., Piletska S, Arefieva O, Pidhora Ye, Pryimakova Yu. Formation of organizational and economic mechanism of motivation of increase of investment activity of the enterprise. *Financial and credit activity: problems of theory and practice*. № 4 (35). 2020. p.p. 418-425
29. Kuzior Aleksandra, Arefieva Olena, Poberezhna Zarina, Ihumentsev Oleksiy. The Mechanism of Forming the Strategic Potential of an Enterprise in a Circular Economy. *Sustainability*. 2022, 14, 3258.
30. Kuzior, A.; Arefiev, S., Poberezhna, Z. (2023). Informatization of innovative technologies for ensuring macroeconomic trends in the conditions of a circular economy. *Journal of Open Innovation: Technology, Market, and Complexity*, 9 (1), 10-20. <https://doi.org/10.1016/j.oiotmc.2023.01.001>
31. Kwilinski, A., Slatvitskaya, I., Dugar, T., Khodakivska, L., & Derevyanko, B. (2020). Main effects of mergers and acquisitions in international enterprise activities. *International Journal of*

	<p>Entrepreneurship, 24(Special Issue: Entrepreneurship, Innovation Management and Sustainability), 1-8. Retrieved from URL https://www.abacademies.org/articles/Main-Effects-of-Mergers-and-Acquisitions-in-International-Enterprise-Activities.pdf</p> <p>32. Lelechenko A. P. Implementation of geoinformation systems and technologies in territories management in Ukraine. Процедур: публічного адміністрування в країнах Європейського Союзу виклики III тисячоліття : кол. моногр. Рига, Латвія : Izdevniecība «Baltija Publishing», 2018. 332 p. Авторські с. 167–187.</p> <p>33. Piletska S., Korytko T., Bogutska O. Formation of an organizational and economic mechanism for encouraging investment activity of enterprises / Baltic Journal of Economic Studies, Volume 4 Number 5 Riga: Publishing House «Baltija Publishing», 2018, pp. 10-18.</p> <p>34. Piletska S., Buleev I., Bryukhovetskaya N., Korytko T., Kruk O. Formation of a Regional Development Strategy According to the Level of Investment Activity of Enterprises / Montenegrin Journal of Economics. Economic Laboratory for Transition Research (ELIT). Vol. 15. № 3. 2019, pp. 113-124.</p> <p>35. Piletska S., Arefiev S. The mechanism of corporate management of the enterprise financial capacity. JOURNAL OF CORPORATE RESPONSIBILITY AND LEADERSHIP. Vol. 7, issue 4, 2020. pp.43–58. http://jcr.umk.pl/journal/archive</p> <p>36. Shumilo O., Babenko V., Liubokhynets L., Volovelska I., Arefieva O. (2021). Method of enterprise economic security evaluation. Special Issue: Impact of Current Trends in Social Commerce, Economics, and Business Analytics. Vol. 39 No. 7. URL: https://ojs.ual.es/ojs/index.php/eea/article/view/4998</p>
Локація та матеріально-технічне забезпечення	Аудиторія теоретичного навчання, проектор, допоміжні аналітичні програми
Семестровий контроль, екзаменаційна методика	залік
Кафедра	Економіки повітряного транспорту
Факультет	Економіки та бізнес-адміністрування
Викладач(і)	<p>АРЕФ'ЄВА ОЛЕНА ВОЛОДИМИРІВНА Посада: завідувач кафедри Вчене звання: професор Науковий ступінь: доктор економічних наук Профайл викладача: http://feba.nau.edu.ua/details-menu/47-kafedra-ekonomiki-povitryanogo-transportu/sklad-kafedri-ekonomiki-povitryanogo-transportu/179-aref-eva-olena-volodimirivna Тел.: 067-798-92-69 E-mail: olena.arefieva@npp.nau.edu.ua Робоче місце: 2.408 а</p>
Оригінальність навчальної дисципліни	Дана навчальна дисципліна відноситься до циклу дисциплін вільного вибору аспіранта із циклу дисциплін вільного вибору та є теоретичною та практичною основою сукупності знань та вмінь, що формують профіль Доктора філософії (PhD)
Лінк на дисципліну	http://feba.nau.edu.ua/kafedri/kafedra-ekonomiki-povitryanogo-transportu

Розробник

Завідувач кафедри

Олена АРЕФ'ЄВА

Олена АРЕФ'ЄВА